

PAKISTAN W POLITYCE BEZPIECZEŃSTWA CHIN W KONTEKŚCIE AMERYKAŃSKIEJ STRATEGII REGIONU INDO-PACYFIKU

DOI: 10.26399/meip.4(79).2023.32/e.czarkowska

WPROWADZENIE

W trzeciej dekadzie XXI w. jesteśmy świadkami coraz liczniejszych napięć, niestabilności oraz dekompozycji starych i narodzin nowych sojuszy w wielu regionach świata. Tworzą się również układy sił i konstrukcje geopolityczne, które wskazują, że związek między położeniem geograficznym a bezpieczeństwem jest nadal silny¹. W geografii politycznej możemy zaobserwować ciągłe zmiany, które wynikają z potrzeby budowania przez państwa względnie stabilnego środowiska bezpieczeństwa oraz własnej potęgi. Dlatego powstawanie regionów w stosunkach międzynarodowych nie jest zjawiskiem nowym ani przypadkowym, wpisuje się ono w proces zmiany geopolitycznego układu sił. Jednym z regionalnych kompleksów bezpieczeństwa, który stał się integralną częścią globalnej geopolityki, jest region Indo-Pacyfiku. Na tym rozległym obszarze, rozciągającym się od wybrzeży Afryki Wschodniej, przez Ocean Indyjski, aż do zachodniego Oceanu Spokojnego, którego centralnym punktem jest subregion Azji Południowo-Wschodniej, wielu uczestników stosunków międzynarodowych upatruje swojej szansy na zmianę lub utrzymanie pozycji na świecie. Liczby dokumentów

* Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, e-mail: ewa.czarkowska@interia.pl, ORCID: 0000-0001-6440-5160.

¹ Por. B. Buzan, O. Weaver, *Regions and Powers: The Structure of International Security*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.

strategicznych graczy regionalnych i pozaregionalnych² oraz publikacji i debat w środowisku naukowym na temat koncepcji Indo-Pacyfiku³ mogą wskazywać, że narracja, którą w ostatnich latach tak intensywnie lansuje Waszyngton, trafiła na podatny grunt. W istocie amerykańska retoryka została przyjęta dość powszechnie w świecie zachodnim, dając nowe spojrzenie na strategicznie ważny region, w ramach którego zderzają się interesy wielu centrów siły.

Obszar Indo-Pacyfiku ma wyraźnie przybrzeżny charakter, a przez to, jaką rolę odgrywają oceany w światowym handlu, architektura bezpieczeństwa regionalnego jest przede wszystkim związana z oblewającymi te wybrzeża akwenami. Jedna trzecia światowego handlu morskiego i ponad 70% produkcji ropy naftowej z Bliskiego Wschodu i Afryki oraz 60% chińskich statków handlowych przepływa przez Cieśninę Malakka, która łączy Ocean Indyjski i Pacyfik, przez co stała się jednym z najbardziej ruchliwych tzw. wąskich gardel na świecie⁴. Razem z cieśninami Sunda i Lombok te regionalne „wąskie gardła” odpowiadają za prawie połowę światowego tonażu handlu morskiego. Naruszenie bezpieczeństwa morskiego w regionie, wynikające z takich zjawisk, jak piractwo, terroryzm, klęski żywiołowe, bądź z powodu konfliktów między państwami może poważnie oddziaływać na swobodę żeglugi przez te międzynarodowe szlaki morskie. W efekcie oznaczać to może katastrofę dla gospodarki światowej uzależnionej od transportu morskiego⁵.

² M.S. Pardesi, *The Indo-Pacific: a “New” Region or the Return of History?*, “Australian Journal of International Affairs” 2020 vol. 74 nr 2 s. 124.

³ Zob. B. Kratiuk, et al., *Handbook of Indo-Pacific Studies*, New York: Routledge, 2023; S.R. Choundhury (red.), *The Indo-Pacific Theatre. Strategic Visions and Frameworks*, New York: Routledge, 2023; F. Kliem, *Great Powers Competition and Order Building in the Indo-Pacific. Towards a New Indo-Pacific Equilibrium*, New York: Routledge, 2022; R. Medcalf, *Contest for the Indo-Pacific: Why China Won’t Map the Future*, Manchester: Manchester University Press, 2020; A. Kapur, *Geopolitics and the Indo-Pacific Region*, New York: Routledge, 2020; R. Medcalf, *Reimagining Asia: From Asia-Pacific to Indo-Pacific*, (w:) G. Rozman, J.C. Liow (red.), *International Relations and Asia’s Southern Tier*, Palgrave: ASEAN, Australia and India, Singapore: Springer, 2018, s. 9–28; K. He, *Three Faces of the Indo-Pacific: Understanding the “Indo-Pacific” from an IR Theory Perspective*, “East Asia: An International Quarterly” 2018 vol. 35 nr 2 s. 149–161; P. Chacko, *New Regional Geopolitics in the Indo-Pacific: Drivers, Dynamics and Consequences*, New York: Routledge, 2016.

⁴ A.T.H. Tan, *The Emergence of Naval Power in the Straits of Malacca*, “Defence Studies” 2012 vol. 12 nr 1 s. 106–107. Wrażliwość tego obszaru morskiego podkreśla fakt, że cieśnina w najważniejszym miejscu ma ok. 2,8 km (1,5 mili morskiej) szerokości. Zob. M. Lanteigne, *China’s Maritime Security and the “Malacca Dilemma”*, “Asian Security” 2008 vol. 4 nr 2 s. 143–161.

⁵ P. Gobal, *Maritime Security in the Indo-Pacific: The Role of the US and its Allies*, “Maritime Affairs: Journal of the National Maritime Foundation of India” 2017 vol. 13 nr 1 s. 27.

Kolizja interesów wielu podmiotów w regionie jest podyktowana nasilającą się rywalizacją między amerykańską strategią Indo-Pacyfiku a chińską Inicjatywą Pasa i Szlaku (*Belt and Road Initiative* – BRI)⁶, którą postrzega się jako emanację wzrostu gospodarczego Państwa Środka i ambitny plan zdominowania Eurazji oraz Afryki⁷. Korzenie proponowanej przez Stany Zjednoczone koncepcji Indo-Pacyfiku wyrastają zatem bezpośrednio z dynamiki chińsko-amerykańskiej walki o wpływy, której polem stał się nie tylko region, ale wręcz cały świat. W kontekście zderzenia interesów obydwu mocarstw obszar obejmujący Oceany Indyjski i Spokojny wydaje się kluczowy dla przyszłego geopolitycznego układu sił. W regionie, który znajduje się w centrum zainteresowania strategów amerykańskich i chińskich, walka o dominację w XXI w. weszła w fazę dynamicznego kreowania nowych interakcji i sojuszy.

Wielu graczy regionalnych wzbudziło zainteresowanie Waszyngtonu i Pekinu, co przekłada się na stopniowe angażowanie ich w proces realizacji założeń obydwu imperialnych wizji. Ponieważ wyścig o dominację ma charakter nie tylko transregionalny, ale także globalny, obok państw, których linię brzegową obmywają obydwa oceany (np. Indii, Pakistanu, Japonii, Rosji), także inne państwa zwracają swój wzrok w kierunku Indo-Pacyfiku (m.in. Francja, Wielka Brytania, Unia Europejska), słusznie przeczuwając, że to właśnie z tej części świata wyjdzie impuls dla powstania w przyszłości nowego geopolitycznego układu sił. Coraz wyraźniej można dostrzec zderzenie dwóch imperialnych projektów i skutki tego mocarstwowego zwarcia. Z jednej strony na państwa regionu „napiera” *Pax Americana*, któremu od dwóch dekad wielu wieszczycy schyłek⁸. Jednak Stanom Zjednoczonym najwyraźniej nie brakuje ani wizji, ani też instrumentów i woli ich użycia do utrzymania swej pozycji na świecie, i widać to jasno w regionie Indo-Pacyfiku, gdzie Waszyngton konstruuje proamerykański system bezpieczeństwa regionalnego⁹. Z drugiej strony *Pax Sinica in statu nascendi*, który reorganizuje rzeczywistość międzynarodową

⁶ M. Saeed, *From the Asia-Pacific to the Indo-Pacific, Expanding Sino-U.S. Strategic Competition*, “Chinese Quarterly of International Studies” 2018 vol. 3 nr 4 s. 499.

⁷ Zob. P. Jaiswal, D.P. Bhatt, *Rebalancing Asia: Belt and Road Initiative (BRI) and Indo-Pacific Strategy*, (w:) J. Jaiswal, D.P. Bhatt (red.), *Rebalancing Asia. Belt and Road Initiative and Indo-Pacific Strategy*, Singapore: Springer, 2021, s. 1–8; A. Insisa, G. Pugliese, *The free and open Indo-Pacific versus the belt and road: spheres of influence and Sino-Japanese relations*, “The Pacific Review” 2020 vol. 35 nr 3 s. 560.

⁸ Por. S. Bieleń, *Geopolityczne myślenie o ładzie międzynarodowym*, „Przegląd Geopolityczny” 2009 nr 1 s. 33.

⁹ A. Acharya, *The End of American World Order*, Cambridge: Polite, 2014, s. 34.

na kontynencie azjatyckim i daleko poza nim¹⁰, głównie przy wykorzystaniu narzędzi gospodarczych, finansowych, infrastrukturalnych, a także polityczno-dyplomatycznych oraz stale rosnącego potencjału militarnego Chin.

Zarówno Chiny, jak i Stany Zjednoczone postrzegają się wzajemnie jako źródło potencjalnego zagrożenia, które ogranicza możliwości działania oraz ingeruje w otoczenie bezpieczeństwa strony przeciwnej. W efekcie obydwie centra siły chcą zachować lub wzmocnić swą pozycję w regionie Indo-Pacyfiku, a przez to są zmuszone do podjęcia działań balansujących i poszukania sprzymierzeńców¹¹. W regionie tym mechanizm równowagi sił uruchomił się w momencie, gdy zarówno USA, jak i ich sojusznicy (Japonia, Indie, Australia) zaczęli dostrzegać zagrożenia, jakie niesie ze sobą dynamiczny wzrost pozycji Chin. Zaczęto wówczas formować koalicję równoważącą pod przewodnictwem Stanów Zjednoczonych, której głównym celem jest powstrzymanie zmiany układu sił na korzyść Chin¹². Z kolei Pekin, dążąc do ograniczenia aktywności antychińskiego bloku, podjął cały szereg działań, które w pierwszej kolejności mają przywrócić równowagę, a w dalszej perspektywie umożliwić Chinom zajęcie najbardziej eksponowanego miejsca w hierarchii państw w stosunkach międzynarodowych.

Celem niniejszej analizy jest przybliżenie znaczenia Pakistanu jako jednego z wpływowych państw regionu dla szeroko pojmowanego bezpieczeństwa Chin w okresie rządów Xi Jinpinga w zderzeniu z amerykańską strategią Indo-Pacyfiku. Pakistan jest niewątpliwie jednym z uczestników strategicznej rozgrywki między USA a Chinami. Jego położenie geograficzne ma dla Pekinu znaczenie geostrategiczne i geoeconomiczne. Można zatem założyć, że Pakistan odgrywa istotną rolę w procesie redefinicji interesów bezpieczeństwa Chin w regionie Indo-Pacyfiku. Stosunki Pekinu z Islamabadem napełniają się nową treścią, szczególnie w kontekście formułowania amerykańskiej koncepcji bezpieczeństwa regionalnego, mającej wyraźnie antychiński charakter. System powiązań sojuszniczych USA w regionie Indo-Pacyfiku opiera się na państwach, których relacje z Chinami są napięte i historycznie obciążone (wśród nich centralne znaczenie mają Indie). W tym ujęciu Pakistan służy Chinom jako sojusznik poszerzający możliwości manewru w procesie równoważenia układu sił w regionie.

¹⁰ Zob. B. Womack, *Recentring Pacific Asia. Regional China and World Order*, Cambridge: Cambridge University Press, 2023.

¹¹ J.M. Smith (red.), *Asia's Quest for Balance. China's Rise and Balancing in the Indo-Pacific*, Lanham: Rowman & Littlefield, 2018, s. 5; J. Mearsheimer, S.M. Walt, *Unrestricted Access*, "Foreign Policy" 2006 (July–August) vol. 155 s. 57–58, <http://mearsheimer.uchicago.edu/pdfs/A0042.pdf> [dostęp: 10.11.2023].

¹² T. Dunne, et al., *International Relations Theories: Discipline and Diversity*, Oxford: Oxford University Press, 2013, s. 89.

Aby uchwycić istotę problemu, należy postawić następujące pytania badawcze:

- Jakie znaczenie ma koncepcja Indo-Pacyfiku w obliczu nasilającej się rywalizacji chińsko-amerykańskiej?
- Jaka jest chińska percepcja amerykańskiej koncepcji Indo-Pacyfiku oraz jak Pekin postrzega swe interesy bezpieczeństwa i definiuje cele strategiczne w regionie?
- Jaką rolę w chińskiej polityce regionalnej odgrywa Pakistan i jak Chiny w pod rządami Xi Jinpinga wiążą swe interesy bezpieczeństwa z Islamabadem?

1. STRATEGIA INDO-PACYFIKU USA

Rywalizacja między Pekinem a Waszyngtonem stała się osią współczesnych stosunków międzynarodowych¹³. Jak stwierdził w swej książce na temat Chin ery Xi Jinpinga prof. Bogdan Góralczyk, zakończył się „okres amerykańskiego strategicznego zaangażowania (*strategic engagement*) z Chinami (...), a rozpoczęła zupełnie nowa era – «strategicznej konkurencji» (*strategic competition*)”¹⁴. Można to dostrzec szczególnie w regionie łączącym Ocean Indyjski i Pacyfik, który ma dla obydwu państw znaczenie strategiczne, zarówno dla ich bezpieczeństwa militarnego, jak i interesów gospodarczych, a także pozycji zajmowanej w hierarchii stosunków międzynarodowych. Pekin i Waszyngton ostro konkurują o wpływy w regionie i dążą do zbudowania architektury bezpieczeństwa, która będzie preferowała ich partykularne interesy, a przede wszystkim cementowała dominację w regionie jednego z nich. Każde z mocarstw ma swój pomysł na zarządzanie regionem¹⁵. Obydwa państwa różnią się nawet w kwestii tak podstawowej jak zasięg geograficzny i nazwa regionu. Chiny koncepcyjnie przywiązane są do klasycznego pojęcia regionu Azji i Pacyfiku i podważają zasadność używania nowej amerykańskiej

¹³ Na temat rywalizacji chińsko-amerykańskiej w XXI w. szerzej zob. P. Kaczmarek, *Geopolityczny wymiar rywalizacji Stanów Zjednoczonych Ameryki i Chińskiej Republiki Ludowej po zimnej wojnie*, Poznań: Wydawnictwo Naukowe FNCE, 2021; G. Allison, *Skazani na wojnę? Czy Ameryka i Chiny unikną pułapki Tukidydesa?*, Wydawnictwo Pascal 2018; E. Haliżak, *Zmiana układu sił USA-Chiny a transformacja porządku międzynarodowego*, „Żurawia Papers” 2005 z. 7.

¹⁴ B. Góralczyk, *Nowy Długi Marsz. Chiny Ery Xi Jinpinga*, Warszawa: Dialog, 2023, s. 221.

¹⁵ Na temat amerykańskiego modelu zarządzania regionalnym systemem bezpieczeństwa zob. T. Wilkins, *A Hub-and-Spokes “Plus” Model of US Alliances in the Indo-Pacific: Towards a New “Networked” Design*, “Asian Affairs” 2022 vol. 53 nr 3 s. 457–480.

narracji¹⁶. Wynika to przede wszystkim z tradycyjnej już percepcji Chin jako mocarstwa lądowego, którego kontynentalny charakter odbijał się na polityce bezpieczeństwa Państwa Środka w długiej historii jego istnienia. Natomiast Amerykanie od drugiej dekady XXI w. implementują koncepcję Indo-Pacyfiku, którą zaaprobował świat zachodni¹⁷. Stany Zjednoczone dążą tym samym do ugruntowania pozycji morskiej potęgi, która kontroluje akweny w skali całego globu. Także dobór instrumentów kontroli różni obydwu mocarstwa. Chiny wykorzystują w pierwszej kolejności swój potencjał gospodarczy i finansowy¹⁸, natomiast Stany Zjednoczone kładą nacisk przede wszystkim na swą obecność militarną w regionie¹⁹, za którą podążają instrumenty polityczno-dyplomatyczne i ekonomiczne.

Zainteresowanie Stanów Zjednoczonych Indo-Pacyfikiem jako nowym konstruktem geopolitycznym w stosunkach międzynarodowych wynika przede wszystkim ze stale rozszerzającego się zasięgu wpływów Chin w regionie. Można je dostrzec w asertywnej postawie na Morzu Południowochińskim, bezprecedensowej rozbudowie i modernizacji Marynarki Wojennej ChRL, które wyraźnie wskazują, że Chiny chcą w przewidywalnej perspektywie stać się morską potęgą²⁰, zdolną rzucić wyzwanie amerykańskiej dominacji. Ponadto Pekin realizuje projekty gospodarczo-infrastrukturalne, które łączą interesy państw regionu z interesami Chin. Można tu wymienić tzw. koncepcję „sznura pereł” (rozciągniętego łańcucha infrastruktury od wybrzeży Chin, przez Morze Południowochińskie i Ocean Indyjski, Morze Arabskie

¹⁶ T. Singh, *China and The Indo-Pacific. Issues and Concerns*, New Delhi: Indian Council of World Affairs, 2023, s. 16.

¹⁷ Koncepcję tę przyjęły Indie, Australia, Japonia, Francja, państwa ASEAN, Korea Południowa i Unia Europejska. Wszystkie te kraje i organizacje opublikowały dokumenty strategiczne, określające ich interesy w regionie Indo-Pacyfiku.

¹⁸ Dobór instrumentów zależy przede wszystkim od postępu w rozwoju poszczególnych elementów chińskiej potęgi. Pekin stopniowo zmniejsza dysproporcję między swoim potencjałem militarnym a amerykańskimi możliwościami w sferze *power projection*. Jednak w pełni zdaje sobie sprawę, że na danym etapie należy posługiwać się sprawdzonymi instrumentami, które zmieniły pozycję Chin w aktualnej hierarchii stosunków międzynarodowych. Nie należy się zatem spodziewać, że ostrożne w swej naturze władze chińskie rzucają Waszyngtonowi bezpośrednie wyzwanie w sferze wojskowej w regionie Indo-Pacyfiku.

¹⁹ L.A. Nicastro, *U.S. Defense Infrastructure in the Indo-Pacific: Background and Issues for Congress*, “CRS Report” 2023 (June 6) s. 4–5.

²⁰ N. Agarwala, R.D. Chaudhary, *China's Geopolitical, Geoeconomic and Geostrategic Gameplay in the Indian Ocean Region*, (w:) P. Jaiswal, D.P. Bhatt (red.), *Rebalancing Asia...*, *op. cit.*, s. 34.

do Cieśniny Ormuz)²¹ oraz rozpoczętej w 2013 r. Inicjatywy Pasa i Szlaku (BRI)²². Ważnym elementem chińskiej strategii jest umiejętne posługiwanie się instrumentami finansowymi, które stopniowo uzależniają państwa regionu od chińskich pożyczek²³. Proaktywna polityka Chin względnie osłabiła pozycję USA, co prowadzi do zmiany układu sił w regionie. Ten stan rzeczy wykreował potrzebę rekonstrukcji amerykańskiego systemu sojuszniczego w tej części świata. Celem jest wyhamowanie chińskiego wzrostu i zagwarantowanie amerykańskiej dominacji²⁴ nie tylko w wymiarze transregionalnym, ale globalnym, w oparciu o własny potencjał, wolę jego wykorzystania i efektywny system powiązań sojusznicznych. Według australijskiego badacza R. Medcalfa spoiwem Indo-Pacyfiku jako regionu geopolitycznego, ale też idei, jest „dążenie do zrównoważenia, osłabienia i wchłonięcia chińskiej potęgi”²⁵.

²¹ R.M. Kwieciński, *Chiński „sznur pereł”. Niektóre aspekty strategii ChRL na początku XXI wieku*, (w:) J. Wardęga (red.), *Współczesne Chiny w kontekście stosunków międzynarodowych*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2014, s. 39. Terminu „sznur pereł” użyto po raz pierwszy w 2004 r. w raporcie prywatnej firmy Booz-Allen-Hamilton zatytułowanym *Energy Futures of Asia*, przygotowanym na potrzeby departamentu obrony USA. W analizie stwierdzono, że Chiny mają rzekomy plan działania na Oceanie Indyjskim. Odnosiło się to do obiektów, które Chiny chciały utworzyć wzdłuż szlaków żeglugowych na Oceanie Indyjskim, od wybrzeża Chin do Port Sudan nad Morzem Czerwonym, przez Birmę (Kyaukpyu), Bangladesz (Chittagong), Sri Lankę (Hambantota), Malediwy i Pakistan (Gwadar). Obiekty budowane przez Chiny mają charakter cywilny, często zakładano, że stanowią część tajnego planu o strategicznym znaczeniu, w ramach którego Chiny chcą zwiększyć obecność wojskową na tym obszarze w celu ochrony swoich szlaków handlowych, ale także projekcji potęgi za granicą. Zarówno chińscy urzędnicy, jak i analitycy niezmiennie zaprzeczali takim celom, twierdząc, że Chiny miały jedynie pokojowe intencje. B. Zhou, *The string of pearls and the Maritime Silk Road*, “Foreign Policy” 2014, <https://foreignpolicy.com> [dostęp: 22.04.2022]; B.D. Sadler, *US Naval Power in the 21st Century. A New Strategy for Facing The Chinese and Russian Threat*, Annapolis Maryland: Naval Institute Press, 2023, s. 55; zob. J. Ashraf, *String of Pearls and China’s Emerging Strategic Culture*, “Strategic Studies” 2017 vol. 37 no. 4 s. 166–81; D. Brewster, *Silk Roads and Strings of Pearls: The Strategic Geography of China’s New Pathways in the Indian Ocean*, “Geopolitics” 2017 vol. 22 nr 2 s. 269–291; G.S. Khurana, *China’s ‘String of Pearls’ in the Indian Ocean and Its Security Implications*, “Strategic Analysis” 2008 vol. 32 nr 1 s. 1–39.

²² K. Banik, J. Jüdert, *Spatial Conquest by Other Means: Assessing the Geopolitical Impact of China’s Belt and Road Initiative*, (w:) J. Jaiswal, D.P. Bhatt, *Rebalancing Asia...*, *op. cit.*, s. 60.

²³ R. Rajah, et al., *Ocean of debt? Belt and Road and Debt Diplomacy in the Pacific*, Sydney: Lowe Institute, 2019.

²⁴ N. Silove, *The Pivot before the Pivot. US Strategy to Preserve the Power Balance in Asia*, “International Security” 2016 vol. 40 nr 4 s. 46.

²⁵ R. Medcalf, *Indo-Pacific Empire. China, America and the Contest for the World’s Pivotal Region*, Manchester: Manchester University Press, 2020, s. 268.

Należy wspomnieć, że amerykańska wizja padła na podatny grunt, uprzednio przygotowany przez Japonię. Amerykanie zainspirowali się dialogiem indyjsko-japońskim, który obydwie państwa rozpoczęły w pierwszej dekadzie XXI w. W trakcie wystąpienia przed indyjskim parlamentem w sierpniu 2007 r. japoński premier Shinzo Abe²⁶ stwierdził, że Japonia i Indie są w „punkcie, w którym powstaje zbieg dwóch mórz”, dodając, iż „różne strumienie, mające źródła w różnych miejscach, mieszają swe wody w oceanie”²⁷. Japoński premier skonstatował fakt tworzenia wzdłuż wybrzeży kontynentu euroazjatyckiego „łuku wolności i dobrobytu”, obejmującego także USA i Australię. Dostrzegł naturalną potrzebę połączenia obydwu akwenów jako „jednego zintegrowanego teatru geopolitycznego”²⁸, a także podkreślił szczególną odpowiedzialność japońsko-indyjskiego partnerstwa strategicznego za powodzenie tego procesu²⁹. W istocie najważniejszym przesłaniem japońskiej strategii było wciągnięcie do geopolitycznej gry Indii, które podobnie jak Tokio obawiały się rosnących w siłę Chin. Zainteresowanie Oceanem Indyjskim było również podyktowane chęcią wzmocnienia pochłoniętych wojną z terroryzmem Stanów Zjednoczonych, którym wyraźnie w owym okresie brakowało spójnej koncepcji polityki azjatyckiej. Refleksja ze strony Waszyngtonu miała jednak wkrótce nadejść.

Fundament pod zmianę azjatyckiej polityki USA położył prezydent Barack Obama. Nowa administracja stopniowo zaczęła redefiniować założenia amerykańskiej polityki zagranicznej, dostrzegając potrzebę dokonania „zwrotu ku Azji”³⁰ w ramach strategii „równoważenia” wpływów chińskich³¹.

²⁶ D. Jaishankar, *A Confluence of Two Strategies: The Japan-India Security Partnership in the Indo-Pacific*, (w:) R. Basrur, S.N. Kutty (red.), *India and Japan, Politics of South Asia*, Singapore: Palgrave Pivot, 2018, s. 53; G.V.C. Naidu, *New Dimensions to the India-Japan Strategic Partnership: Shinzo Abe's Visit*, “Strategic Analysis” 2007 vol. 31 nr 6 s. 969.

²⁷ “*Confluence of the Two Seas*”. Speech by H.E. Mr. Shinzo Abe, Prime Minister of Japan at the Parliament of the Republic of India Ministry of Foreign Affairs of Japan, <http://www.mofa.go.jp> [dostęp: 24.01.2023].

²⁸ C.R. Mohan, *Samudra Manthan: Sino-Indian Rivalry in the Indo-Pacific*, Carnegie Endowment for International Peace, Washington 2012, s. 212.

²⁹ “*Confluence of the Two Seas*”, *op. cit.*; H. Yoshimatsu, *The Indo-Pacific in Japan's Strategy towards India*, “Contemporary Politics” 2018 vol. 25 nr 18 s. 5; S. Thankachan, *Japan's “Free and Open Indo-Pacific Strategy”: Reality before the Rhetoric?*, “Maritime Affairs: Journal of the National Maritime Foundation of India” 2017 vol. 13 issue 2 s. 83.

³⁰ D. Stuart, *Obama's “rebalance” in the Historical Context*, (w:) W.T. Tow, D. Stuart (red.), *New US Strategy toward Asia. Adapting to the American Pivot*, London–New York: Routledge, 2015, s. 26.

³¹ S. Takashi, *Maritime Asia vs. Continental Asia. National Strategies in the Region of Change*, Boulder–London: Lynne Rienner Publishers, 2021, s. 47; N. Silove, *op. cit.*, s. 74.

Waszyngton zaniepokoiło rozszerzenie pola aktywności chińskiej marynarki wojennej na wody Oceanu Indyjskiego³². Kilka dni po objęciu urzędu przez prezydenta B. Obamę w styczniu 2009 r. sekretarz obrony Robert Gates w swym wystąpieniu przed Kongresem stwierdził: „Chiny modernizują swe siły zbrojne. Obszarami budzącymi największe nasze obawy są inwestycje i rosnące możliwości w zakresie wojny cybernetycznej i broni antysatelitarnej, przeciwlotniczej i przeciwookrętowej, okrętów podwodnych i raket balistycznych. Modernizacja w tych obszarach może zagrozić głównym instrumentom służącym Ameryce do projekcji potęgi oraz pomagania sojusznikom na Pacyfiku: naszym bazom, zasobom powietrznym i morskim oraz obsługującym je sieciom logistycznym”³³. Z tych obaw wyłoniła się nowa strategia, chociaż region nadal w dokumentach i wystąpieniach amerykańskich polityków określano jako region Azji i Pacyfiku. Jednak w nowej wizji pan-azjatyckiej architektury bezpieczeństwa Waszyngton dostrzegł kluczowe znaczenie Indii³⁴. Sekretarz obrony USA podczas swego wystąpienia w Singapurze w ramach Dialogu Shangri La w maju 2009 r. stwierdził m.in.: „Oczekujemy, że w nadchodzących latach Indie będą partnerem i elementem systemu zapewniającym bezpieczeństwo na Oceanie Indyjskim i poza nim”³⁵.

W styczniu 2012 r. Departament Obrony USA opublikował dokument pt. *Utrzymanie globalnego przywództwa Stanów Zjednoczonych: priorytety obrony w XXI wieku (Sustaining US Global Leadership: Priorities for Twenty-First-Century Defense)*, w którym podkreślono, że „interesy gospodarcze i bezpieczeństwa Stanów Zjednoczonych są nierozzerwalnie związane z rozwojem sytuacji na łuku rozciągającym się od zachodniego Pacyfiku i Azji

³² Początkowo w ramach misji antypirackiej w Zatoce Adeńskiej w grudniu 2008 r., później działania te się rozszerzyły. J. Henry, *China's Military Deployments in the Gulf of Aden: Anti-piracy and Beyond*, “Notes de l'IFRI” 2016 nr 89 s. 7; *China leveraged anti-piracy operations to increase presence in Indian Ocean, says Navy Chief*, <https://scroll.in/latest/1033317/china-leveraged-anti-piracy-operations-to-increase-presence-in-indian-ocean-says-navy-chief> [dostęp: 23.10.2022].

³³ R. Gates, Submitted Statement to the Senate Armed Services Committee, Washington, DOD, 27 January 2009, (w:) S.M. Ali, *Asia-Pacific Security Dynamics in the Obama Era A new world emerging*, New York–London: Routledge, 2012, s. 19.

³⁴ S.S.H. Bukhari, *Pakistan's Security and the India-US Strategic Partnership: Nuclear Politics and Security Cooperation*, London–New York: Routledge, 2021, s. 56–58.

³⁵ *Shangri-La Dialogue: Gates Says Watershed in Indo-US Relations*, <http://www.domain-b.com> [dostęp: 23.11.2022]. Podobną pozycję przedstawiła sekretarz stanu USA Hillary Clinton w swoim programowym artykule pt. *America's Pacific Century*, który opublikowano w “Foreign Policy” w październiku 2011 r.

Wschodniej po region Oceanu Indyjskiego i Azję Południową³⁶. Szczególnie zaakcentowano potrzebę inwestowania w „długoterminowe partnerstwo strategiczne z Indiami”, które ma posłużyć wsparciu „ich zdolności do odgrywania roli regionalnej kotwicy gospodarczej i gwaranta bezpieczeństwa w szeroko rozumianym regionie Oceanu Indyjskiego”³⁷.

Przejście od klasycznej narracji, która odnosiła się do regionu Azji i Pacyfiku, do propagowania nowej koncepcji nastąpiło jednak dopiero w okresie prezydentury Donalda Trumpa, kiedy wprowadzono do powszechnego użycia w polityce zagranicznej i strategii bezpieczeństwa USA pojęcie Indo-Pacyfiku. W listopadzie 2017 r. prezydent USA przedstawił w Hanoi wizję „wolnego i otwartego Indo-Pacyfiku”³⁸. Natomiast w grudniu opublikowano *Strategię bezpieczeństwa narodowego USA*, w której wyznaczono ramy geograficzne regionu rozciągającego się od zachodniego wybrzeża Indii do zachodnich wybrzeży Stanów Zjednoczonych. W dokumencie określono Chiny mianem „mocarstwa rewizjonistycznego”, a także stwierdzono, że „chcą one zastąpić Stany Zjednoczone w regionie Indo-Pacyfiku”, a narzucając swój model rozwoju gospodarczego, podporządkować region własnym interesom³⁹. Z treści strategii wynika, że w obliczu chińskich aspiracji to właśnie Indie powinny zająć szczególną pozycję w amerykańskiej koncepcji Indo-Pacyfiku. Stwierdzono m.in., że USA będą „rozszerzać współpracę w zakresie obronności i bezpieczeństwa z Indiami”, czyli ze swoim głównym partnerem⁴⁰.

Termin „Indo-Pacyfik” wybrzmiał również w amerykańskiej *Strategii obrony narodowej*, opublikowanej w styczniu 2018 r.⁴¹, w której podkreślono obawy Waszyngtonu, wynikające z faktu, że „Chiny wykorzystując modernizację wojskową, operacje wywierania wpływu i drapieżną gospodarkę”, dążą do zmiany porządku w regionie Indo-Pacyfiku. Według strategów amerykańskich celem Pekinu jest sinocentryczny ład hegemoniczny w regionie i wyparcie Stanów

³⁶ *Sustaining US Global Leadership: Priorities for Twenty-First-Century Defense*, Department of Defence, 3 January 2012, <https://globalsecurity.org> [dostęp: 23.11.2023].

³⁷ Ibidem.

³⁸ L. Nelson, *In Asia, Trump keeps talking about Indo-Pacific*, <https://politico.com> [dostęp: 22.11.2020]; P. Kugiel, *Indo-Pacyfik jako główna arena rywalizacji chińsko-amerykańskiej*, <https://www.pism.pl> [dostęp: 20.09.2023].

³⁹ *National Security Strategy of the United States of America*, December 2017, <https://trump-whitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> [dostęp: 21.01.2019].

⁴⁰ Ibidem, s. 47.

⁴¹ *Summary of the 2018 National Defence Strategy of the United States of America*, <https://www.hsdl.org/c/2018-national-defense-strategy/> [dostęp: 19.10.2023].

Zjednoczonych z Indo-Pacyfiku⁴². Odpowiedzią na chińską aktywność oraz ostatecznym potwierdzeniem nowych geopolitycznych realiów było przemianowanie Dowództwa Pacyfiku na Dowództwo Indo-Pacyfiku w maju tegoż roku⁴³.

W czerwcu 2019 r. Departament Obrony przedstawił obszerny *Raport strategiczny wobec Indo-Pacyfiku*, w którym wyraźnie podkreślono, że jest to „region o najważniejszym znaczeniu dla przyszłości Ameryki” i „priorytetowy teatr działań”⁴⁴. W efekcie USA dostrzegły celowość zwiększenia gotowości bojowej w regionie, umocnienia swych partnerstw strategicznych oraz „wspierania sieci powiązań regionalnych między partnerami”⁴⁵. Szczególną rolę przypisano tu pogłębieniu współpracy z New Delhi oraz relacjom w ramach Czterostronnego Dialogu na rzecz Bezpieczeństwa – Quad (USA, Indie, Japonia i Australia)⁴⁶. Następnie dokument o podobnym wydźwięku opublikował Departament Stanu, pt. *Wolny i otwarty Indo-Pacyfik: rozwój wspólnej wizji*⁴⁷.

Mimo fundamentalnych różnic w formie i treści polityki zagranicznej, prowadzonej przez administrację kolejnego – wywodzącego się z Partii Demokratycznej – prezydenta Joe Bidena, w strategii indopacyficznej USA nie nastąpiły zmiany, co świadczy o uznaniu żywotnych interesów Stanów Zjednoczonych w regionie za podstawę amerykańskiej polityki bezpieczeństwa oraz gwarancję dominującej pozycji na świecie. Tym samym można przewidzieć, że stale rozwijana koncepcja i jej implementacja będą przejawem ciągłości w amerykańskiej *Grand Strategy*. W początkowym okresie prezydentury J. Bidena, tj. w lutym 2022 r., opublikowano *Strategię indopacyficzną Stanów Zjednoczonych (Indo-Pacific Strategy of the United States)*⁴⁸, która określiła uwarunkowania i cele strategiczne USA w regionie. Główną przesłanką zainteresowania strony amerykańskiej Indo-Pacyfikiem była oczywiście aktyw-

⁴² Ibidem.

⁴³ R. Ciastoń, *Koncepcja Indo-Pacyfiku jako próba równoważenia Chin. Zmiany w amerykańskiej percepcji środowiska bezpieczeństwa*, „Azja Pacyfik” 2019 nr 2 s. 153–154.

⁴⁴ *Indo-Pacific Strategy Report: Preparedness, Partnerships and Promoting a Networked Region*, Department of Defence 1 June 2019, <https://apps.dtic.mil/sti/citations/AD1082324> [dostęp: 22.01.2023].

⁴⁵ Ibidem.

⁴⁶ A. O’Neil, L. West, *The Quadrilateral Security Dialogue and Indo-Pacific Minilateralism. Resurrection without Renewal?*, (w:) B. Singh, S. Teo (red.), *Minilateralism in the Indo-Pacific. The Quadrilateral Security Dialogue, Lancang-Mekong Cooperation Mechanism, and ASEAN*, London–New York: Routledge, 2020, s. 27–28, 32–37.

⁴⁷ *Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision*, Department of State 4 November 2019, <http://www.state.gov> [dostęp: 22.01.2023].

⁴⁸ *Indo-Pacific Strategy of the United States, February 2022*, <https://www.whitehouse.gov> [dostęp: 11.05.2022].

ność Chin, które „kumulują swoją siłę gospodarczą, dyplomatyczną, militarną i technologiczną, dążąc do strefy wpływów w regionie Indo-Pacyfiku i chcą stać się najbardziej wpływową potęgą na świecie”⁴⁹. W strategii podkreślono, że największą przewagę w regionie daje sieć sojuszy i partnerstw w zakresie bezpieczeństwa, co implikuje daleko idącą współpracę na rzecz „pogłębiania interoperacyjności”. Ponadto Waszyngton zapowiedział, że będzie modernizował sojusze traktatowe z Australią, Japonią, Koreą Południową, Filipinami i Tajlandią oraz partnerstwo obronne z Indiami, aby wzmocnić system bezpieczeństwa w Azji Południowej, Południowo-Wschodniej i na Pacyfiku⁵⁰. W istocie Stany Zjednoczone, przedstawiając swe regionalne aspiracje w tak otwarty i jednoznaczny sposób, znalazły się na kierunku kolizyjnym z interesami Chin w regionie strategicznie ważnym dla obydwu państw.

2. CHIŃSKA PERCEPCJA AMERYKAŃSKIEJ KONCEPCJI INDO-PACYFIKU

Od czasu, gdy Stany Zjednoczone zaczęły implementować koncepcję Indo-Pacyfiku, Pekin odnosi się do niej z widoczną rezerwą. Chińskie dokumenty strategiczne nie nawiązują do idei Indo-Pacyfiku, ale pozostają na stanowisku, że oficjalnie nie ma potrzeby zastępować pojęcia Azji i Pacyfiku, które jest zrozumiałe i zaakceptowane przez większość uczestników stosunków międzynarodowych. Zatem na poziomie doktryny z całą pewnością nie należy się spodziewać, że Chińczycy przyjmą amerykańską narrację. Chiny nie posiadają kompleksowej strategii wobec Indo-Pacyfiku, nie istnieje też żaden dokument określający ich cele i zadania w regionie. Wnioski należy zatem wyciągać w oparciu o oficjalne wystąpienia, białe księgi (strategie bezpieczeństwa ChRL) oraz dokumenty dotyczące chińskiej polityki obronnej.

Jednak to konceptualne rozproszenie nie oznacza braku spójnych działań strony chińskiej. Na poziomie operacyjnym władze ChRL realizują swe interesy i cele strategiczne, które są ściśle związane z Indo-Pacyfikiem. Pekin z całą pewnością nie ma zamiaru pozostawać poza geostrategiczną i geoekonomiczną „Wielką Grą” w regionie, gdzie jego hiperaktywność i determinacja są stale widoczne. Chińscy analitycy uważają, że amerykańska strategia Indo-Pacyfiku z pewnością będzie miała negatywne skutki dla otoczenia bezpieczeństwa Chin⁵¹. Głównym celem działań Pekinu jest przeciwstawienie się

⁴⁹ Ibidem, s. 5.

⁵⁰ Ibidem, s. 13–14.

⁵¹ F. Liu, *The Recalibration of Chinese Assertiveness: China's Responses to the Indo-Pacific Challenge*, „International Affairs” 2020 vol. 96 nr 1 s. 17.

amerykańskiej hegemonii, która w chińskiej percepcji stanowi bezpośrednie zagrożenie dla interesów bezpieczeństwa zarówno militarnego, jak i gospodarczego ChRL⁵². Dlatego też Chiny postrzegają koncepcję Indo-Pacyfiku jako narzędzie amerykańskiej polityki, służące ograniczeniu ich wpływów.

Pekin niewątpliwie dostrzega wysiłki USA na rzecz zacieśnienia współpracy regionalnej w sferze bezpieczeństwa, widząc w niej rys antychiński i ekskluzywny charakter, szczególnie w ramach – reaktywowanego w 2017 r. – QUAD (USA, Indie, Japonia, Australia)⁵³, a także utworzonego w 2021 r. sojuszu AUKUS (Australia, Wielka Brytania i Stany Zjednoczone)⁵⁴. W opinii wielu analityków idea Indo-Pacyfiku to kolektywna strategia, której celem jest zrównoważenie Chin w regionie⁵⁵. W trakcie szczytu Szanghajskiej Organizacji Współpracy w Samarkandzie w 2022 r. chiński przywódca Xi Jinping w odniesieniu do amerykańskich działań w Indo-Pacyfiku dobitnie stwierdził: „obsesja na punkcie tworzenia małego kręgu państw może popchnąć świat w kierunku podziału i konfrontacji”⁵⁶. Dał tym samym do zrozumienia, że Chiny dostrzegają wysiłki USA na rzecz ograniczenia możliwości działania Pekinu i nie pozostaną wobec nich bierne.

Stanowisko chińskie ostro wybrzmiało w ustach doświadczonego ministra spraw zagranicznych Wang Yi, który w marcu 2018 r. oświadczył, że koncepcja Indo-Pacyfiku to zjawisko przelotne „jak piana na Oceanie Indyjskim i Pacyfiku”⁵⁷. W 2020 r. szef resortu spraw zagranicznych – już bez uży-

⁵² F. Zhang, *China's Curious Nonchalance Towards the Indo-Pacific*, „Survival” 2019 vol. 61 nr 3 s. 191.

⁵³ Minister spraw zagranicznych ChRL nazwał QUAD „mini-NATO” albo „azjatyckim NATO”, które Chiny postrzegają jako „zamkniętą i ekskluzywną klikę”. NATO w chińskiej percepcji jest przejawem amerykańskiego „wybiórczego zbiorowego systemu bezpieczeństwa”, a QUAD stanowi rozwinięcie tego projektu. Wang Yi stwierdził, że USA próbują zbudować „NATO Indo-Pacyfiku”; A. Rej, *China and the Quad: From Sea Foam to Indo-Pacific NATO*, <https://thediplomat.com> [dostęp: 20.11.2023].

⁵⁴ R. Ciastoń, *AUKUS – czy „małe NATO” Indo-Pacyfiku ograniczy chińską ekspansję morską?*, „Nowa Polityka Wschodnia” 2022 nr 1 s. 97.

⁵⁵ Zob. W. Hu, *The United States, China, and the Indo-Pacific Strategy: The Rise and Return of Strategic Competition*, „The China Review” 2020 vol. 20 nr 3 s. 127–142; K. Koga, *Japan's “Indo-Pacific” Questions: Countering China or Shaping a New Regional Order?*, „International Affairs” 2020 vol. 96 nr 1 s. 49–73; R. Rajagopalan, *Evasive balancing: India's unviable Indo-Pacific strategy*, „International Affairs” 2020 vol. 96 nr 1 s. 133–150.

⁵⁶ *Full text of Xi's speech at SCO Samarkand summit*, 16 September 2022, Samarkand, <http://english.scio.gov.cn> [dostęp: 20.09.2023].

⁵⁷ *Foreign Minister Wang Yi Meets the Press*, 9 March 2018, <http://www.fmprc.gov.cn> [dostęp: 26.03.2019].

cia metafor – stwierdził, że proponowana przez USA strategia ma w istocie na celu zbudowanie „nowego NATO” w regionie Indo-Pacyfiku, w oparciu o Stany Zjednoczone i ich sojuszników. W jego opinii ta zimnowojenna mentalność ma na celu wzniecenie konfrontacji między różnymi blokami oraz wzmocnienie konkurencji geopolitycznej w dążeniu do utrzymania dominacji i systemu hegemonicznego USA.

W Pekinie zaczęto zatem poszukiwać instrumentów równoważących, które zadziałają na korzyść interesów chińskich w regionie. Wśród sprzymierzeńców szczególną uwagę poświęcono Pakistanowi – tradycyjnemu sojusznikowi Chin, którego polityka bezpieczeństwa ma wybitnie indocentryczny charakter. Tym samym powstał ciekawy czworokąt strategiczny, złożony z Chin, Pakistanu, USA i Indii⁵⁸, który wpływa na geopolityczny układ sił w regionie Indo-Pacyfiku. Władze chińskie wykorzystują instrumenty polityczno-dyplomatyczne do zasygnalizowania Waszyngtonowi, że działania amerykańskie w regionie stoją w sprzeczności nie tylko z interesami Chin, ale także dewastują regionalny system bezpieczeństwa. Po spotkaniu z ministrem spraw zagranicznych Pakistanu Bilawalem Bhutto Zardarim, w trakcie jego pierwszej oficjalnej wizyty w Pekinie 22 maja 2022 r., chiński minister spraw zagranicznych Wang Yi wydał następujące oświadczenie dotyczące regionu: „Amerykańska strategia dla regionu Indo-Pacyfiku budzi coraz większą czujność i niepokój na świecie, szczególnie w krajach Azji i Pacyfiku. Tak zwana «strategia» (...) ma na celu nie tylko wymazanie nazwy «Azja i Pacyfik» oraz efektywnych ram współpracy w regionie Azji i Pacyfiku, ale także zatarcie osiągnięć i dynamiki pokoju i rozwoju wspieranego wspólnymi wysiłkami przez państwa regionu od dziesięcioleci. (...) Fakty wykażą, że tak zwana strategia Indo-Pacyfiku (...) tworzy podziały, nawołuje do konfrontacji i podważa pokój. Bez względu na to, jak strategia jest przedstawiana lub zamaskowana, z pewnością będzie to strategia nieudana”. Obaj szefowie dyplomacji chińskiej i pakistańskiej zgodzili się, że należy przeciwstawić się „mentalności zimnowojennej, grze o sumie zerowej i konfrontacji blokowej”⁵⁹.

⁵⁸ R. Zeb, *Geopolitics, The Thucydides Trap, and the China-Pakistan-India Trilateral*, (w:) G. Ali (red.), *Pakistan's Foreign Policy. Contemporary Developments and Dynamics*, New York: Routledge, 2023, s. 128–141.

⁵⁹ *Wang Yi Introduces the Important Consensus Reached in the Talks between Chinese and Pakistani Foreign Ministers*, 22.05.2022, <http://lagos.china-consulate.gov.cn> [dostęp: 23.12.2023].

3. INTERESY BEZPIECZEŃSTWA I CELE STRATEGICZNE CHIN W REGIONIE

Strategiczna rywalizacja ze Stanami Zjednoczonymi w regionie Indo-Pacyfiku popchnęła Chiny do stopniowego sformułowania i redefiniowania swych interesów bezpieczeństwa w gwałtownie zmieniających się warunkach geostrategicznych i geoeconomicznych, przy czym coraz wyraźniej widać, że problemy, napięcia i konflikty, przed którymi stają mocarstwa koncentrujące swą uwagę na regionie, są domeną przede wszystkim strategów. Problemy gospodarcze, choć niezwykle ważne w warunkach globalizacji i współzależności, schodzą na dalszy plan wobec kwestii rywalizacji w sferze bezpieczeństwa militarnego. Geostrategiczne rozszady, budowanie nowych sojuszy, dynamiczny wyścig zbrojeń, modernizacja sił zbrojnych, nierozwiązane konflikty i nieuregulowane problemy graniczne wpływają bezpośrednio na poczucie bezpieczeństwa poszczególnych państw i ich percepcję zagrożeń. Chiny rządzone przez „piątą generację przywódców” z pewnością rzucają wyzwanie indopacyficznej strategii USA. Jednocześnie Amerykanie niezwykle ofensywnie ingerują w chińskie środowisko bezpieczeństwa⁶⁰, co stanowi bezpośrednią przesłankę do redefiniowania interesów i celów strategicznych Państwa Środka w regionie.

Chiny, aspirując do zbudowania sinocentrycznego ładu regionalnego, podejmują próbę projektowania własnej strategii indopacyficznej, która z pewnością jest skrojona na miarę potrzeb i interesów chińskich. Zakres geograficzny także nieco odbiega od amerykańskiej wizji, łącząc wybrzeże kontynentu afrykańskiego, Morze Arabskie, Ocean Indyjski, Pacyfik, aż po Ocean Arktyczny⁶¹. Chińczycy dążą do połączenia ogromnej przestrzeni, gdzie spoiwem ma być przede wszystkim konwergencja interesów gospodarczych i perspektywa rozwoju oparta na wzajemnych korzyściach z innymi uczestnikami stosunków międzynarodowych. Jest to z pewnością strategia oparta na przekonaniu, że żadna współczesna konstrukcja geopolityczna nie powinna powstać z pominięciem chińskich interesów, a Chiny powinny znajdować się w jej centrum. Ten punkt widzenia wskazuje, że celem strategicznym ChRL jest przejście od dominacji regionalnej do globalnej w oparciu o jej potencjał gospodarczy. Jednym z kluczowych instrumentów chińskiej polityki w regionie Indo-Pacyfiku jest, przedstawiona przez Xi Jinpinga w 2013 r.,

⁶⁰ A. Scobell, *Constructing a US-China Rivalry in the Indo-Pacific and Beyond*, „Journal of Contemporary China” 2020 vol. 30 issue 127 s. 77.

⁶¹ W amerykańskiej strategii ramy geograficzne Indo-Pacyfiku odnoszą się do bezpieczeństwa militarnego USA oraz ich sojuszników i ograniczają się do zakresu działania Dowództwa Indo-Pacyfiku USA (INDOPAC).

Inicjatywa Pasa i Szlaku (BRI)⁶², która w swej symbolice nawiązuje do starożytnego Jedwabnego Szlaku. Zgodnie z założeniem projekt ten ma dwa wymiary – lądowy i morski, które mają połączyć infrastrukturalnie Azję, Afrykę i Europę. Morski Jedwabny Szlak ma na celu ukształtowanie silniejszych związków Chin z Oceanem Indyjskim⁶³, którego „półzamknięty” charakter, w połączeniu ze strategicznym położeniem, stanowi szczególne wyzwanie dla chińskich interesów⁶⁴. Inicjatywa Pasa i Szlaku to koncepcja składająca się z wielu projektów o doniosłym znaczeniu geopolitycznym i handlowym, które są w stanie przeobrazić Eurazję gospodarczo, politycznie i społecznie w dłuższej perspektywie czasowej, jednocześnie stawiając Chiny w roli „głównego rozgrywającego” w eurazjatyckich stosunkach gospodarczych.

Ta szeroka perspektywa geoeconomiczna zderza się jednak nie tylko z interesami gospodarczymi innych uczestników stosunków międzynarodowych, ale także coraz częściej z interesami militarnymi aktywnych w regionie Indo-Pacyfiku centrów siły. Geostrategiczny „czworokąt” (USA, Indie, Japonia i Australia)⁶⁵, który obejmuje swym zasięgiem cały region, wymusza na Chinach maksymalne przyspieszenie w procesie modernizacji sił zbrojnych,

⁶² Na temat Inicjatywy Pasa i Szlaku w polityce Xi Jinpinga szerzej zob. L. Tome, *The BRI in Xi's China „Grand Strategy”: An Instrument to Restore Chinese Centrality in a New Era*, (w:) P.A.B. Duarte et al., *The Palgrave Handbook of Globalization with Chinese Characteristics. The Case of the Belt and Road Initiative*, Singapore: Springer, 2023, s. 67–90.

⁶³ F. Ahmed, A. Lambert, *The Belt and Road Initiative. Geopolitical and Geoeconomic Aspects*, London–New York: Routledge, 2022, s. 103. W styczniu 2018 r. Chiny przedstawiły swoją strategię arktyczną, która wpisuje się w Inicjatywę Pasa i Szlaku. Polarny Jedwabny Szlak to trzeci element projektu Nowego Jedwabnego Szlaku, który ma przebiegać z Chin nad Ocean Spokojny, Arktykę, i z wykorzystaniem Północnej Drogi Morskiej prowadzić do Europy.

⁶⁴ Ocean Indyjski ma największą liczbę tzw. wąskich gardel, o krytycznym znaczeniu dla światowego handlu. Należą do nich: Kanał Mozambicki (między Afryką a Madagaskarem), Ban-el-Mandeb (graniczący z Dżibuti i Jemenem), Cieśnina Ormuz (granicząca z Iranem i Omanem) oraz Cieśnina Malakka (granicząca z Indonezją i Malezją). Te „wąskie gardła” służą nie tylko jako strategiczny i gospodarczy krwiobieg dla państw regionu, ale są głównymi arteriami dostaw surowców energetycznych. Zob. M. Mohan, *The Indo-Pacific Maritime Domain*, (w:) M. Mohan (red.), *Maritime security in the Indo-Pacific: perspectives from China, India, and the United States*, Lanham: Rowman & Littlefield, 2014, s. 1–2.

⁶⁵ QUAD reaktywowano w okresie, kiedy napięcia między Chinami a państwami, które je otaczają, eskalowały, m.in. spór o wyspy Senkaku/Diaoyu z Japonią, konflikt graniczny z Indiami o Płaskowyż Doklam, oskarżenie Chin przez premiera Australii M. Turnbulla o ingerencję w wewnętrzne sprawy Canberry, a przede wszystkim narastająca od 2017 r. rywalizacja z USA w regionie.

a przede wszystkim marynarki wojennej i lotnictwa, co potwierdził Xi Jinping na XX Zjeździe Komunistycznej Partii Chin w październiku 2022 r.⁶⁶ Wyzwania tradycyjne i nietradycyjne w sferze bezpieczeństwa, na jakie musi odpowiedzieć w regionie Pekin, są coraz bardziej skomplikowane. Ten stan rzeczy popchnął państwo chińskie w kierunku zmiany w strategii obronnej i innych dokumentach, które konstytuują politykę bezpieczeństwa ChRL w XXI w., w tym szczególnie uwagę poświęcono strategii morskiej Państwa Środka⁶⁷. Podejście to odzwierciedla współczesne przekonanie, że potencjalny konflikt, do którego chińska armia ma się przygotować, nie będzie miał charakteru wojny lądowej. Tym samym w strategii bezpieczeństwa Chin przesunięto z zachodniej i północnej granicy lądowej na wschód. Stratedzy Państwa Środka są przekonani, że jeżeli ChRL zostanie wciągnięta przez USA i Japonię w wojnę na Pacyfiku, to Indie mogą skorzystać z okazji do rozwiązania sporu granicznego z Chinami na lądzie, a jednocześnie indyjska marynarka wojenna może zablokować morskie linie komunikacyjne na Oceanie Indyjskim⁶⁸ w celu wsparcia ewentualnej operacji Stanów Zjednoczonych na Pacyfiku⁶⁹. W efekcie Chiny stanęły przed koniecznością zmodyfikowania swojej strategii morskiej i rozszerzenia operacji sił zbrojnych na „dalekie morza”⁷⁰, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony szlaków morskich na Oceanie Indyjskim⁷¹. Zmiana chińskiego podejścia jest widoczna w tzw. strategii dwóch oceanów, która stawia przed Pekinem cele

⁶⁶ *Transcript: President Xi Jinping's report to China's 2022 party congress*, <https://asia.nikkei.com> [dostęp: 23.10.2022].

⁶⁷ Podczas obrad XVIII Kongresu ChPK w listopadzie 2012 r. po raz pierwszy określono Chiny jako „potęgę morską”. Przewodniczący Hu Jintao, który przekazywał władzę swemu następcy Xi Jinpingowi, w swym przemówieniu 8 listopada polecił zwiększenie możliwości eksploatacji zasobów morskich, ochronę interesów morskich Państwa Środka oraz budowania Chin jako potęgi morskiej. *Full Text of Hu Jintao's Report at the 18th Party Congress*, „Xinhua” 2012 (17 Nov.), <http://news.xinhuanet.com> [dostęp: 10.12.2013].

⁶⁸ Przy pomocy położonych geostrategicznie Wysp Andaman i Nikobarów Indie mogą pełnić funkcję „strażnika Cieśniny Malakka”, ograniczając Chinom dostęp do Oceanu Indyjskiego, który ma kluczowe znaczenie dla bezpieczeństwa energetycznego Państwa Środka. J. Hornat, *The power triangle in the Indian Ocean: China, India and the United States*, „Cambridge Review of International Affairs” 2019 vol. 29 nr 2 s. 430.

⁶⁹ T. Singh, *op. cit.*, s. 32–33.

⁷⁰ Warto podkreślić, że przywódca ChRL Jiang Zemin już w 1990 r. przedstawił koncepcję „operacji na dalekim morzu” i stwierdził, że chińskie siły zbrojne, kontynuując wdrażanie strategii aktywnej obrony „bliskiego morza”, powinny w dłuższej perspektywie zwracać uwagę na wzmocnienie obrony na morzu dalekim i związane z tym możliwości operacyjne.

⁷¹ D. Brewster, *An Indian Ocean dilemma: Sino-Indian rivalry and China's strategic vulnerability in the Indian Ocean*, „Journal of Indian Ocean Region” 2015 vol. 11 nr 1 s. 49.

na miarę jego globalnych ambicji. Chiny, dbając o swe bezpieczeństwo morskie, chcą utworzyć „łuk geostrategiczny”, który rozciąga się od zachodniego Pacyfiku do północnego Oceanu Indyjskiego i wspomaga kontrolę, a także możliwości odstraszenia potencjalnych agresorów⁷². Kluczowe dla tej koncepcji jest wykorzystanie ładu do kontrolowania mórz i oceanów, dlatego też wzrosła potrzeba rozbudowy lądowych szlaków komunikacyjnych, które połączą południowo-zachodnią część Chin z portami Gwadar, Hambantota, Chittagong i Kyaukpyu, a także pozwolą ograniczyć tzw. dylemat Malakka do niezbędnego minimum⁷³. Połączenie dwóch oceanów w percepcji Chin podkreśla znaczenie synergii między ładem a morzem oraz szczególne miejsce w tej strategii takich państw, jak Pakistan, Birma czy Kambodża.

Nowe podejście znalazło odzwierciedlenie w białej księdze z 2015 r. pt. *Chińska strategia wojskowa*⁷⁴, która wyznacza kierunek transformacji chińskich sił zbrojnych. W dokumencie główny akcent kładzie się na ochronę interesów chińskich na morzach i oceanach. W tym ujęciu marynarka wojenna powinna rozszerzyć zakres swego działania na morza otwarte. Chiny zatem dały jednoznacznie do zrozumienia, że są gotowe prowadzić bardziej aktywną i asertywną politykę bezpieczeństwa w celu ochrony swych interesów, zarówno wojskowych, jak i gospodarczych, daleko poza Azją Wschodnią. Marynarka wojenna ChRL stała się jednym z kluczowych ogniw „doktryny aktywnej obrony”⁷⁵, której celem jest przede wszystkim ograniczenie możliwości projekcji potęgi USA i ich sojuszników w regionie Indo-Pacyfiku oraz zagwarantowanie chińskich interesów za granicą⁷⁶. W białej księdze otwarcie stwierdzono, że Chiny chcą stopniowo przejąć inicjatywę strategiczną⁷⁷. Coraz wyraźniej widać, że aktywność chińskich sił zbrojnych zmierza ku rozwianiu zdolności ofensywnych i kontrofensywnych w regionie i ochrony strategicznie ważnych dla Pekinu morskich szlaków handlowych, a w tym celu muszą one przełamać amerykańską dominację na oceanach.

⁷² A.S. Erickson, *Doctrinal Sea Change, Making Real Waves: Examining the Maritime Dimension of Strategy*, (w:) J. McReynolds (red.), *China's Evolving Military Strategy*, Washington: Jamestown Foundation, 2017, s. 110.

⁷³ Y. Ji, *Dealing with the Malacca Dilemma: China's Effort to Protect its Energy Supply*, „Strategic Analysis” 2007 vol. 31 nr 3 s. 474.

⁷⁴ *China's Military Strategy*, The State Council Information Office of The People's Republic of China, May 2015, Beijing, <http://eng.mod.gov.cn> [dostęp: 12.12.2023].

⁷⁵ J.S. Tosi, *Xi Jinping's PLA Reforms and Redefining "Active Defense"*, „Military Review” 2023, September-October, s. 87–101.

⁷⁶ N. Li, *The Southern Theatre Command and China's Maritime Strategy*, „China Brief” 2017 vol. 17 nr 8 s. 8.

⁷⁷ *China's Military Strategy*, *op. cit.*, <http://eng.mod.gov.cn> [dostęp: 12.12.2023].

4. PAKISTAN W POLITYCE BEZPIECZEŃSTWA CHIN: INTERESY GOSPODARCZE I MILITARNE

Nowe uwarunkowania geopolityczne chińskiej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz zmiana priorytetów wymuszają na Pekinie konieczność poszukiwania w regionie Indo-Pacyfiku państw, z którymi współpraca może wspomagać ich interesy oraz stymulować osiągnięcie celów strategicznych. Chociaż władze chińskie wystrzegają się formalnych sojuszy, to jednak dążą do połączenia potencjałów z różnymi państwami, co pozwala na rozłożenie ryzyka, a także zwiększenie efektywności projekcji chińskiej potęgi. Jednym z państw zajmujących od wielu dekad szczególne miejsce w polityce Chin z pewnością jest Pakistan⁷⁸, z którym łączy je niemalże 600-kilometrowa granica. Jego położenie geostrategiczne między Azją Południową, Azją Centralną, Kaukazem, Bliskim Wschodem, z linią brzegową oblewaną przez Morze Arabskie, które wlewa się do Oceanu Indyjskiego, stanowi ważny element stale ewoluującego układu sił w regionie Indo-Pacyfiku. Chiny podchodzą do złożonych relacji z Pakistanem z dużą dozą cierpliwości i są w pełni świadome znaczenia tego państwa dla utrzymania regionalnej równowagi sił, wykorzystując „kartę pakistańską” dla realizacji własnych celów nie tylko w stosunkach z Indiami, ale także ze Stanami Zjednoczonymi. Warto jednak podkreślić, że współpraca między obydwojma państwami odbywa się na warunkach i w tempie wyznaczonym przez Chiny, czyli podmiot silniejszy w tym układzie, a jednocześnie można dostrzec synergię interesów Pekinu i Islamabadu, „podlewana” pewną dozą nieufności.

Znaczenie Pakistanu w sieci interesów chińskich w regionie Indo-Pacyfiku wiąże się zarówno ze sferą bezpieczeństwa militarnego, jak i z rozwojem gospodarczym oraz bezpieczeństwem energetycznym Państwa Środka. We wszystkich działaniach Chin, m.in. w projektach transregionalnych, takich jak Inicjatywa Pasa i Szlaku tzw. koncepcja „sznura pereł” czy strategia „dwóch oceanów”, Pakistan odgrywa rolę jednej z dźwigni, która stymuluje pozycję Państwa Środka w regionie. Od kiedy władze chińskie dążą do poszerzenia swych wpływów na Ocean Indyjski z powodu konieczności ochrony morskich tras komunikacyjnych (SLOC), zabezpieczenia inwestycji w regionie Indo-Pacyfiku, na Bliskim Wschodzie i w Afryce oraz interesów geostrategicznych Chin jako rosnącej potęgi morskiej, Pakistan stał się nieodzownym

⁷⁸ Na temat uwarunkowań historycznych stosunków chińsko-pakistańskich szerzej zob. A. Small, *The China-Pakistan Axis. Asia's New Geopolitics*, Oxford: Oxford University Press, 2015.

sprzymierzeńcem. W chińskiej myśli strategicznej wyeksponowano potrzebę zwrócenia uwagi na aktywności państwa na morzach i oceanach, co prowadzi do głównego celu – permanentnej obecności marynarki wojennej na Oceanie Indyjskim⁷⁹, a stosunki z Islamabadem stały się kluczem do tej obecności.

Pakistan z całą pewnością ma zdecydowanie większy potencjał niż niewielkie państwa przybrzeżne w regionie Oceanu Indyjskiego (jak np. Sri Lanka, Myanmar czy Malediwy), które choć przychylnie Chinom, muszą jednocześnie wpasować się w istniejący układ sił i balansować między pozostałymi mocarstwami. Pakistan jest relatywnie dużym krajem, o dogodnym położeniu strategicznym, silnym militarnie i jedynym państwem muzułmańskim należącym do klubu atomowego (zresztą dzięki wydatnej pomocy ChRL)⁸⁰. Położenie Pakistanu, dające dostęp do bogatych zasobów surowcowych Zatoki Perської i Azji Centralnej, oraz znacząca pozycja tego państwa w świecie islamu powodują, że w chińskiej percepcji związku z Islamabadem charakteryzuje się jako partnerstwo strategiczne, które opiera się na względnie solidnych fundamentach. Chiny z pewnością są zainteresowane gospodarczym wymiarem współpracy z Pakistanem. Do sztandarowych projektów należy port Gwadar i Korytarz Gospodarczy Chin–Pakistan (CPEC)⁸¹. Jednak rola dążącego do dominacji, nie tylko regionalnej, ale także globalnej, centrum siły wymusza na Pekinie konieczność stałego zacieśniania współpracy wojskowej z Pakistanem, którego geostrategiczne położenie i potencjał militarny służą chińskim interesom w kontrze do interesów indyjskich i amerykańskich w regionie. W tym ujęciu relacje z Islamabadem stały się immanentną częścią rodzącej się indopacyficznej strategii Chin oraz instrumentem ich polityki bezpieczeństwa.

Wśród priorytetów Pekinu w relacjach z Pakistanem znalazła się współpraca gospodarcza, co jest normą w zglobalizowanym świecie, opartym na współzależnościach między uczestnikami stosunków międzynarodowych. Chiny od początku XXI w. intensywnie poszukują alternatywnych dróg zabezpieczenia dostaw surowców z Bliskiego Wschodu, a także nowych możliwości integracji gospodarczej w regionie Indo-Pacyfiku. Położenie Pakistanu w pobliżu tranzytowych szlaków morskich pozwala na zmniejszenie zależności największego importera surowców na świecie, jakim są Chiny, od „wąskich gardeł” łączących Ocean Indyjski z Pacyfikiem. Istotne znaczenie w procesie dywersyfikacji szlaków importu ropy

⁷⁹ J. Krupakar, *China's Naval Base(s) in the Indian Ocean – Signs of a Maritime Grand Strategy?*, „Strategic Analysis” 2017 vol. 41 nr 3 s. 207.

⁸⁰ I. Ali, *Pak-China Nuclear Cooperation and Pakistan's Non-Proliferation Initiatives*, „Asia-Pacific: Research Journal” 2010 vol. 28 s. 122.

⁸¹ Y.U. Hassan, *China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) and Questions on Pakistan's Economic Stability*, „Strategic Analysis” 2020 vol. 44 nr 2 s. 137.

ma pakistański port Gwadar, położony strategicznie w niewielkiej odległości od Cieśniny Ormuz. Port ten daje ogromne możliwości zmiany i skrócenia szlaków handlowych łączących Bliski Wschód z odstającą poziomem rozwoju chińską prowincją Xinjiang. Trasa łącząca Zatokę Perską z portem Gwadar drogą morską jest krótsza o ok. 7500 kilometrów od szlaku wiodącego do portów chińskich⁸². Ponadto ma on pełnić funkcję węzła przeładunkowego, który stanie się punktem wyjścia dla infrastruktury transportowej łączącej znaczącą część odciętej od Morza Arabskiego i Oceanu Indyjskiego Azji. W ramach projektu przewidziano również powstanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej, budowę rafinerii i miasta portowego⁸³. Można zatem zaryzykować stwierdzenie, że port ten został wybrany przez stronę chińską w celu zminimalizowania zagrożenia, jakim jest uzależnienie od jednego szlaku tranzytowego, który na dodatek kontrolują państwa otwarcie realizujące politykę powstrzymywania wpływów chińskich⁸⁴.

Jednak plany Chińczyków odnośnie do Gwadar są częścią większej całości. Przede wszystkim chodzi o połączenie portu, z wykorzystaniem Korytarza Gospodarczego Chin–Pakistan (CPEC), z prowincją Xingjiang⁸⁵ jako dodatkowym stymulatorem rozwoju tej części Chin. Z kolei sam CPEC stał się elementem Inicjatywy Pasa i Szlaku⁸⁶. Władze chińskie widzą w tych projektach nie tylko szansę wzrostu gospodarczego Pakistanu i Chin, ale także wielu państw rozwijających się bądź słabo rozwiniętych i potrzebujących zagranicznych inwestycji bezpośrednich (np. Afganistanu), co w naturalny sposób zwiększy wpływy chińskie w Azji, ale także poziom bezpieczeństwa regionalnego. W tym kontekście postawiono na rozbudowę najwyżej położonej na świecie autostrady Karakorum (*Karakorum Highway*), która połączyła obydwie państwa jeszcze na przełomie lat 60. i 70. XX w. Wówczas decyzja była podyktowana m.in. chęcią wywarcia presji na Indie w związku ze sporem o Kaszmir, w którym Chiny konsekwentnie opowiadały się po stronie pakistańskiej⁸⁷.

⁸² F. Hussain, et al., *China-Pak Strategic Entente with Respect to Search for Reciprocated Security Through Gwadar Port*, "Psychology and Education" 2021 vol. 58 nr 1 s. 3321.

⁸³ Ch. Daye, *Gwadar Being Transformed into Modern Hub via BRI*, <http://www.global-times.cn> [dostęp: 20.09.2023].

⁸⁴ I. Khalid, M.T. Rashid, *Pakistan's Strategic Potential and Diplomatic Relations with China under Xi Jinping*, "Orient Research Journal of Social Sciences" 2021 vol. 6 nr 1 s. 188.

⁸⁵ F. Grare, J.-L. Samaan, *The Indian Ocean as a New Political and Security Region*, Cham: Palgrave Macmillan 2022, s. 22.

⁸⁶ Zob. M. Pająk, *Gwadar jako kluczowy element inicjatywy Nowego Jedwabnego Szlaku*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie” 2019 z. XIII s. 45–58.

⁸⁷ Współcześnie również spór o Kaszmir występuje w tle realizacji CPEC jako części Nowego Jedwabnego Szlaku. Przebiega on bowiem przez pakistańską część Kaszmiru

Na początku XXI w. modernizacja autostrady ma przede wszystkim ułatwić integrację gospodarczą i umożliwić Chinom dostęp do rynku pakistańskiego, przy jednoczesnym wzmocnieniu ich strategicznej pozycji wobec Indii. Nowa odsłona projektu, który realizują Chiny i Pakistan, obejmuje budowę infrastruktury transportowej (dróg i kolei), a także ropociągów i gazociągów potrzebnych do przesyłania niezbędnych Chinom surowców. Z kolei chińskie towary znajdują szybszą drogę do Europy i Afryki. Korytarz Gospodarczy Chiny–Pakistan (CPEC) uruchomiono 20 kwietnia 2015 r. podczas wizyty Xi Jinpinga w Pakistanie⁸⁸. W międzyczasie Chiny zakończyły w listopadzie 2016 r. budowę pierwszego etapu portu Gwadar⁸⁹.

Zmiany, jakie można dostrzec w układzie sił na świecie, a także przetasowania w regionalnej geopolityce wymusiły na chińskich władzach szersze spojrzenie na swoją pozycję w stosunkach międzynarodowych i poszukiwanie instrumentów jej umocnienia. Ambicje Chin sięgają z pewnością zdecydowanie dalej aniżeli ugruntowanie pozycji regionalnego centrum siły w Indo-Pacyfiku. Państwo Środka, opierając się na wysokim tempie rozwoju gospodarczego, który trwa od wielu dekad, zaczęło modernizować swoje siły zbrojne i budować nie tylko nowoczesną, ale przede wszystkim obecną na arenie międzynarodowej armię oraz stosunki wojskowe z wieloma państwami regionu, w tym z Pakistanem. Chiny zgodnie z wytycznymi, które zawarto w białej księdze z 2015 r., zaczęły stopniowo dążyć do przejęcia „inicjatywy strategicznej w rywalizacji wojskowej”⁹⁰, rozwijając swe zdolności operacyjne i znacząco zwiększając obecność na Oceanie Indyjskim⁹¹. W efekcie można dostrzec stale rosnącą obecność Chin na Oceanie Indyjskim. Od 2013 r., kiedy na wody oceanu wpłynął po raz pierwszy atomowy okręt podwodny namie-

– region Gilgit-Baltistan. W istocie jest to przyczyna, dla której Indie odmawiają udziału w chińskim projekcie. Ch. Wagner, A. Stanzel, *Redrawing the Maps in Kashmir. New Geopolitical Realities in the Conflict between China, India, and Pakistan*, “SPW Comment” 2020 nr 52 s. 5.

⁸⁸ Objął on modernizację drogi między Rawalpindi a granicą chińską, budowę autostrady między Lahore a Karaczi oraz remont linii kolejowej między Peszawarem a Karaczi, która w późniejszym etapie miała zostać przedłużona do Kaszgaru (Xingjiang).

⁸⁹ 13 listopada 2016 r. premier Pakistanu Nawaz Sharif wraz z szefem sił zbrojnych powitali w Gwadar banderę pierwszego statku, który przewoził ładunek z Chin. *New International Trade Route Opens At Pakistan’s Gwadar Port*, <https://www.rferl.org/a/pakistan-gwadar-port-trade-route-opens/28113045.html> [dostęp: 20.11.2022].

⁹⁰ *China’s Military Strategy...*, *op. cit.*

⁹¹ M. Choudhary, *China’s Malacca Bluff. Examining China’s Indian Ocean Strategy and Future Security Architecture of the Region*, “Journal of Indo-Pacific Affairs” 2023 vol. 6 nr 1 s. 103.

rzający satelity, który zawiął do portu Hambantota, Chiny przeprowadziły ewakuację w trakcie konfliktu w Jemenie w 2017 r. z wykorzystaniem swojej bazy w Dżibuti oraz zawarły porozumienia w sprawie dostępu swoich jednostek marynarki wojennej do portów w Bangladeszu, Birmie, Pakistanie i na Sri Lance, jednocześnie przeprowadzając ćwiczenia wojskowe z państwami-gospodarzami⁹².

Fundamenty pod współpracę w sferze wojskowej między Chinami a Pakistanem położono jeszcze w okresie zimnej wojny⁹³, ale w ciągu ostatnich 15 lat relacje te znacznie się pogłębiły ze względu na ciągle zmieniającą się sytuację geostrategiczną w regionie. Mimo unikania przez Chiny terminu „sojusz” i deklarowanej przez Pakistan chęci utrzymania względnej równowagi między wpływami USA i Chin obydwa państwa niezwykle blisko ze sobą współpracują w sferze bezpieczeństwa i obronności. Chińsko-pakistańskie partnerstwo wojskowe niesie w sobie ogromny potencjał, który stale się zwiększa, co widać w dynamice transferu uzbrojenia (w tym m.in. raket balistycznych i myśliwców JF-17, J-10C, okrętów podwodnych klasy Yuan)⁹⁴, wspólnych ćwiczeniach sił powietrznych „Shaheen” i morskich „Sea Guardian”⁹⁵ oraz wciąż otwartej kwestii bazowania chińskiej Marynarki Wojennej na terytorium Pakistanu, czemu Islamabad wyraźnie sprzyja. Pekin w ten sposób bez formalnych procedur, charakterystycznych dla zawiązania sojuszu, zwiększa poziom interoperacyjności wojskowo-technicznej w stosunkach z Pakistanem oraz poszerza swoje możliwości działania w sferze wojskowej w regionie Indo-Pacyfiku, realizując w ten sposób własne interesy bezpieczeństwa.

⁹² F. Grare, J.-L. Samaan, *op. cit.*, s. 26.

⁹³ Co ciekawe, to właśnie Pakistan był pośrednikiem między Chinami a USA w okresie, kiedy doszło do normalizacji stosunków chińsko-amerykańskich w czasie prezydentury Richarda Nixona na początku lat 70. XX w.

⁹⁴ S.P. Lalwani, *A Threshold Alliance: The China-Pakistan Military Relationship*, “Special Report” 2023 nr 517 s. 5–13.

⁹⁵ Ostatnie wspólne chińsko-pakistańskie ćwiczenia odbyły się na Morzu Arabskim w listopadzie 2023 r. Zob. R. Woo, *China, Pakistan navies hold drills days after Russia's historic Andaman exercise*, <https://www.reuters.com> [dostęp: 17.11.2023]. Co znamienne, ćwiczenia rozpoczęły się dzień po spotkaniu amerykańsko-indyjskim na szczeblu ministerialnym, którego głównym tematem było bezpieczeństwo morskie w regionie Indo-Pacyfiku. Ponadto New Delhi ogłosiło swoją decyzję o przystąpieniu do Połączonych Sił Morskich – wielostronnej struktury kierowanej przez USA, z siedzibą w Bahrajnie, do której należy również Pakistan. D. Peri, *China, Pakistan navies to hold first joint maritime patrol*, <https://www.thehindu.com> [dostęp: 20.12.2023].

PODSUMOWANIE

Współczesne stosunki międzynarodowe weszły w fazę ostrej rywalizacji między światowymi potęgami o prymat w wyłaniającym się porządku wielobiegunowym. Trwałym elementem tej konfrontacji jest zderzenie interesów wielkich mocarstw w regionie Indo-Pacyfiku, który stał się głównym teatrem geostrategicznych zmagania między Chinami a Stanami Zjednoczonymi. Zarówno Waszyngton, jak i Pekin mają w tej walce swoich sojuszników, którzy wspierają bezpośrednio bądź pośrednio wizję jednego z dwóch centrów siły, co uruchomiło proces formowania nowego geopolitycznego układu sił w regionie. Na obecnym etapie wydaje się, że obydwa mocarstwa postrzegają się wzajemnie jako bezpośrednie zagrożenie dla swych interesów bezpieczeństwa.

W epoce Xi Jinpinga Chiny przeszły do proaktywnej i asertywnej polityki zagranicznej, której głównym celem jest nie tylko zagwarantowanie bezpieczeństwa państwa, ale także zajmowanie adekwatnej do swych aspiracji pozycji w hierarchii stosunków międzynarodowych. Państwo Środka ponownie chce zająć centralne miejsce we współczesnym świecie. Chiny, mając w pamięci XIX-wieczne poniżenie i półkolonialną zależność, w jakiej się znalazły, odrzuciły dyrektywy z politycznego testamentu Deng Xiaopinga i przestały ukrywać własne możliwości, a także aspiracje. W efekcie zaczęły coraz bardziej wpływać na strategiczne otoczenie Indo-Pacyfiku, gdzie jeszcze do niedawna dominowała wyłącznie Marynarka Wojenna USA i jej sojusznicy. Tym samym Chiny stają się poważnym graczem w regionie, który dąży do zagwarantowania stabilności w swoim środowisku bezpieczeństwa.

W tej misji niewątpliwym sprzymierzeńcem Pekinu jest Pakistan, który znalazł się w ostatnich latach na pierwszym miejscu wśród państw, z którymi Chiny zacieśniają współpracę w sferze bezpieczeństwa i gospodarki. Wpływa to niewątpliwie na zmianę strategicznego otoczenia na Oceanie Indyjskim, na którym Chiny dzięki stosunkom z Pakistanem zwiększają obecność sił morskich. Cele takiego działania są oczywiste: powstrzymanie rosnących w siłę Indii, ograniczenie wpływów USA, zwiększenie możliwości operowania na strategicznie ważnym akwenie Oceanu Indyjskiego. Projekcja potęgi Chin w regionie stanowi podstawę dla ugruntowania ich dominującej pozycji nie tylko w Eurazji, ale także możliwości prowadzenia polityki o zasięgu globalnym.

BIBLIOGRAFIA

- Acharya A., *The End of American World Order*, Cambridge: Polite, 2014.
- Ahmed F., Lambert A., *The Belt and Road Initiative. Geopolitical and Geoeconomic Aspects*, London–New York: Routledge, 2022.
- Ali I., *Pak-China Nuclear Cooperation and Pakistan's Non-Proliferation Initiatives*, "Asia-Pacific: Research Journal" 2010 vol. 28 s. 121–145.
- Ashraf J., *String of Pearls and China's Emerging Strategic Culture*, "Strategic Studies" 2017 vol. 37 no. 4 s. 166–81.
- Bieleń S., *Geopolityczne myślenie o ładzie międzynarodowym*, „Przegląd Geopolityczny” 2009 nr 1 s. 27–46.
- Brewster D., *An Indian Ocean dilemma: Sino-Indian rivalry and China's strategic vulnerability in the Indian Ocean*, "Journal of Indian Ocean Region" 2015 vol. 11 nr 1 s. 48–59.
- Brewster D., *Silk Roads and Strings of Pearls: The Strategic Geography of China's New Pathways in the Indian Ocean*, "Geopolitics" 2017 vol. 22 nr 2 s. 269–291.
- Bukhari S.S.H., *Pakistan's Security and the India-US Strategic Partnership: Nuclear Politics and Security Cooperation*, London–New York: Routledge, 2021.
- Buzan B., Weaver O., *Regions and Powers: The Structure of International Security*, Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
- Chacko P., *New Regional Geopolitics in the Indo-Pacific: Drivers, Dynamics and Consequences*, New York: Routledge, 2016.
- China's Military Strategy*, The State Council Information Office of The People's Republic of China, May 2015, Beijing, <http://eng.mod.gov.cn> [dostęp: 12.12.2023].
- Choudhary M., *China's Malacca Bluff. Examining China's Indian Ocean Strategy and Future Security Architecture of the Region*, "Journal of Indo-Pacific Affairs" 2023 vol. 6. nr 1 s. 99–108.
- Choundhury S.R. (red.), *The Indo-Pacific Theatre. Strategic Visions and Frameworks*, New York: Routledge, 2023.
- Ciastoń R., *AUKUS – czy „małe NATO” Indo-Pacyfiku ograniczy chińską ekspansję morską?*, „Nowa Polityka Wschodnia” 2022 nr 1 s. 96–107.
- Ciastoń R., *Koncepcja Indo-Pacyfiku jako próba równoważenia Chin. Zmiany w amerykańskiej percepcji środowiska bezpieczeństwa*, „Azja Pacyfik” 2019 nr 2 s. 153–169.
- Cliff R., *A New US Strategy for the Indo-Pacific*, Washington: NBR 2020.

- Clinton H., *America's Pacific Century*, <http://foreignpolicy.com> [dostęp: 20.12.2012].
- Cohen S.B., *Geopolitics. Geography of International Relations*, Lanham–Boulder–New York–London: Rowman and Littlefield, 2015.
- “*Confluence of the Two Seas.*” Speech by H.E. Mr. Shinzo Abe, Prime Minister of Japan at the Parliament of the Republic of India Ministry of Foreign Affairs of Japan, <http://www.mofa.go.jp> [dostęp: 24.01.2023].
- Daye Ch., *Gwadar Being Transformed into Modern Hub via BRI*, <http://www.globaltimes.cn> [dostęp: 20.09.2023].
- Duarte P.A.B., et al., *The Palgrave Handbook of Globalization with Chinese Characteristics. The Case of the Belt and Road Initiative*, Singapore: Springer, 2023.
- Dunne T., et al., *International Relations Theories: Discipline and Diversity*, Oxford: Oxford University Press, 2013.
- Erickson A.S., *Doctrinal Sea Change, Making Real Waves: Examining the Maritime Dimension of Strategy*, (w:) J. McReynolds (red.), *China's Evolving Military Strategy*, Washington: Jamestown Foundation, 2017, s. 101–139.
- Foreign Minister Wang Yi Meets the Press*, 9 March 2018, <http://www.fmprc.gov.cn> [dostęp: 26.03.2019].
- Free and Open Indo-Pacific: Advancing a Shared Vision*, Department of State 4 November 2019, <http://www.state.gov> [dostęp: 22.01.2023].
- Full Text of Hu Jintao's Report at the 18th Party Congress.* “Xinhua” 2012 (17 Nov.), <http://news.xinhuanet.com> [dostęp: 10.12.2013].
- Full text of Xi's speech at SCO Samarkand summit*, 16 September 2022, Samarkand, <http://english.scio.gov.cn> [dostęp: 20.09.2023].
- Gates R., *Submitted Statement to the Senate Armed Services Committee, Washington, DOD, 27 January 2009*, (w:) S.M. Ali, *Asia-Pacific Security Dynamics in the Obama Era A new world emerging*, New York–London: Routledge, 2012.
- Gopal P., *Maritime Security in the Indo-Pacific: The Role of the US and its Allies*, “Maritime Affairs: Journal of the National Maritime Foundation of India” 2017 vol. 13 nr 1 s. 27–40.
- Góralczyk B., *Nowy Długi Marsz. Chiny Ery Xi Jinpinga*, Warszawa: Dialog, 2023.
- Grare F., Samaan J.-L., *The Indian Ocean as a New Political and Security Region*, Cham: Palgrave Macmillan 2022.
- Halizak E., *Zmiana układu sił USA-Chiny a transformacja porządku międzynarodowego*, „Żurawia Papers” 2005 z. 7.

- Hassan Y.U., *China-Pakistan Economic Corridor (CPEC) and Questions on Pakistan's Economic Stability*, "Strategic Analysis" 2020 vol. 44 nr 2 s. 137–152.
- He K., *Three Faces of the Indo-Pacific: Understanding the "Indo-Pacific" from an IR Theory Perspective*, "East Asia: An International Quarterly" 2018 vol. 35 nr 2 s. 149–161.
- Henry J., *China's Military Deployments in the Gulf of Aden: Anti-piracy and Beyond*, "Notes de l'IFRI" 2016 nr 89.
- Hornat J., *The power triangle in the Indian Ocean: China, India and the United States*, "Cambridge Review of International Affairs" 2019 vol. 29 nr 2 s. 425–443.
- Hu W., *The United States, China, and the Indo-Pacific Strategy: The Rise and Return on Strategic Competition*, "The China Review" 2020 vol. 20 nr 3 s. 127–142.
- Hussain F., et al., *China-Pak Strategic Entente with Respect to Search for Reciprocated Security Through Gwadar Port*, "Psychology and Education" 2021 vol. 58 nr 1 s. 3320–3333.
- Indo-Pacific Strategy Report: Preparedness, Partnerships and Promoting a Networked Region*, Department of Defence 1 June 2019, <https://apps.dtic.mil/sti/citations/AD1082324> [dostęp: 22.01.2023].
- Insisa A., Pugliese G., *The free and open Indo-Pacific versus the belt and road: spheres of influence and Sino-Japanese relations*, "The Pacific Review" 2020 Vol. 35 nr 3 s. 557–585.
- Jaishankar D., *A Confluence of Two Strategies: The Japan-India Security Partnership in the Indo-Pacific*, (w:) R. Basrur, S.N. Kutty (red.), *India and Japan, Politics of South Asia*, Singapore: Palgrave Pivot, 2018, s. 965–971.
- Jaiswal J., Bhatt D.P. (red.), *Rebalancing Asia. Belt and Road Initiative and Indo-Pacific Strategy*, Singapore: Springer, 2021.
- Ji Y., *Dealing with the Malacca Dilemma: China's Effort to Protect its Energy Supply*, "Strategic Analysis" 2007 vol. 31 nr 3 s. 467–489.
- Kapur A., *Geopolitics and the Indo-Pacific Region*, New York: Routledge, 2020.
- Khalid I., Rashid M.T., *Pakistan's Strategic Potential and Diplomatic Relations with China under Xi Jinping*, "Orient Research Journal of Social Sciences" 2021 vol. 6 nr 1 s. 179–193.
- Khurana G.S., *China's 'String of Pearls' in the Indian Ocean and Its Security Implications*, "Strategic Analysis" 2008 vol. 32 nr 1 s. 1–39.
- Kliem F., *Great Powers Competition and Order Building in the Indo-Pacific. Towards a New Indo-Pacific Equilibrium*, New York: Routledge, 2022.

- Koga K., Japan's "Indo-Pacific" Questions: Countering China or Shaping a New Regional Order?, "International Affairs" 2020 vol. 96 nr 1 s. 49–73.
- Kratiuk B., et al., *Handbook of Indo-Pacific Studies*, New York: Routledge, 2023.
- Krishnan A., U.S. Created Indo-Pacific Concept to Bring in India to Contain China, "The Hindu", 15 December 2022, <https://www.thehindu.com> [dostęp: 20.03.2023].
- Krupakar J., *China's Naval Base(s) in the Indian Ocean – Signs of a Maritime Grand Strategy?*, "Strategic Analysis" 2017 vol. 41 nr 3 s. 207–222.
- Kugiel P., *Indo-Pacyfik jako główna arena rywalizacji chińsko-amerykańskiej*, <https://www.pism.pl> [dostęp: 20.09.2023].
- Kwieciński R.M., *Chiński „sznur pereł”. Niektóre aspekty strategii ChRL na początku XXI wieku*, (w:) J. Wardęga (red.), *Współczesne Chiny w kontekście stosunków międzynarodowych*, Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2014, s. 33–51.
- Lalwani S.P., *A Threshold Alliance: The China-Pakistan Military Relationship*, "Special Report" 2023 nr 517.
- Lanteigne M., *China's Maritime Security and the "Malacca Dilemma"*, "Asian Security" 2008 vol. 4 nr 2 s. 143–161.
- Li N., *The Southern Theatre Command and China's Maritime Strategy*, "China Brief" 2017 vol. 17 nr 8 s. 8–13.
- Liu F., *The Recalibration of Chinese Assertiveness: China's Responses to the Indo-Pacific Challenge*, "International Affairs" 2020 vol. 96 nr 1 s. 9–27.
- McReynolds J. (red.), *China's Evolving Military Strategy*, Washington: Jamestown Foundation, 2017.
- Medcalf R., *Contest for the Indo-Pacific: Why China Won't Map the Future*, Manchester: Manchester University Press, 2020.
- Medcalf R., *Indo-Pacific Empire. China, America and the Contest for the World's Pivotal Region*, Manchester: Manchester University Press, 2020.
- Medcalf R., *Reimagining Asia: From Asia-Pacific to Indo-Pacific*, (w:) G. Rozman, J.C. Liow (red.), *International Relations and Asia's Southern Tier*, Palgrave: ASEAN, Australia and India, Singapore: Springer, 2018, s. 9–28.
- Mohan C.R., *Samudra Manthan: Sino-Indian Rivalry in the Indo-Pacific*, Washington: Carnegie Endowment for International Peace, 2012.
- Mohan M. (red.), *Maritime security in the Indo-Pacific: perspectives from China, India, and the United States*, Lanham: Rowman & Littlefield, 2014.
- Naidu G.V.C., *New Dimensions to the India-Japan Strategic Partnership: Shinzo Abe's Visit*, "Strategic Analysis" 2007 vol. 31 nr 6 s. 965–971.

- National Security Strategy of the United States of America*, December 2017, <https://trumpwhitehouse.archives.gov/wp-content/uploads/2017/12/NSS-Final-12-18-2017-0905.pdf> [dostęp: 21.01.2019].
- Nelson L., *In Asia, Trump keeps talking about Indo-Pacific*, <https://politico.com> [dostęp: 22.11.2020].
- Nicastro L.A., *U.S. Defense Infrastructure in the Indo-Pacific: Background and Issues for Congress*, “CRS Report” 2023.
- O’Neil A., West L., *The Quadrilateral Security Dialogue and Indo-Pacific Minilateralism. Resurrection without Renewal?*, (w:) B. Singh, S. Teo (red.), *Minilateralism in the Indo-Pacific. The Quadrilateral Security Dialogue, Lancang-Mekong Cooperation Mechanism, and ASEAN*, London–New York: Routledge, 2020.
- Pająk M., *Gwadar jako kluczowy element inicjatywy Nowego Jedwabnego Szlaku*, „Wrocławskie Studia Erazmiańskie” 2019 z. XIII s. 45–58.
- Pardesi M.S., *The Indo-Pacific: a ‘new’ region or the return of history?*, “Australian Journal of International Affairs” 2020 vol. 74 nr 2 s. 124–146.
- Peri D., *China, Pakistan navies to hold first joint maritime patrol*, <https://www.thehindu.com> [dostęp: 20.12.2023].
- Rajagopalan R., *Evasive balancing: India’s unviable Indo-Pacific strategy*, “International Affairs” 2020 vol. 96 nr 1 s. 133–150.
- Rajah R., et al., *Ocean of debt? Belt and Road and Debt Diplomacy in the Pacific*, Sydney: Lowe Institute, 2019.
- Rej A., *China and the Quad: From Sea Foam to Indo-Pacific NATO*, <https://thediplomat.com> [dostęp: 20.11.2023].
- Sadler B.D., *US Naval Power in the 21st Century. A New Strategy for Facing The Chinese and Russian Threat*, Annapolis Maryland: Naval Institute Press, 2023.
- Saeed M., *From the Asia-Pacific to the Indo-Pacific, Expanding Sino-U.S. Strategic Competition*, “Chinese Quarterly of International Studies” 2018 vol. 3 nr 4 s. 49–512.
- Scobell A., *Constructing a US-China Rivalry in the Indo-Pacific and Beyond*, “Journal of Contemporary China” 2020 vol. 30 issue 127 s. 69–87.
- Shangri-La Dialogue: Gates Says Watershed in Indo-US Relations*, <http://www.domain-b.com> [dostęp: 23.11.2022].
- Silove N., *The Pivot before the Pivot. US Strategy to Preserve the Power Balance in Asia*, “International Security” 2016 vol. 40 nr 4 s. 45–88.
- Singh T., *China and The Indo-Pacific. Issues and Concerns*, New Delhi: Indian Council of World Affairs, 2023.

- Small A., *The China-Pakistan Axis. Asia's New Geopolitics*, Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Summary of the 2018 National Defence Strategy of the United States of America*, <https://www.hsdl.org/c/2018-national-defense-strategy/> [dostęp: 19.10.2023].
- Sustaining US Global Leadership: Priorities for Twenty-First-Century Defense*, Department of Defence, 3 January 2012, <https://globalsecurity.org> [dostęp: 23.11.2023].
- Takashi S., *Maritime Asia vs. Continental Asia. National Strategies in the Region of Change*, Boulder–London: Lynne Rienner Publishers, 2021.
- Tan A.T.H., *The Emergence of Naval Power in the Straits of Malacca*, “Defence Studies” 2012 vol. 12 nr 1 s. 106–135.
- Thankachan S., *Japan's “Free and Open Indo-Pacific Strategy”: Reality before the Rhetoric?*, “Maritime Affairs: Journal of the National Maritime Foundation of India” 2017 vol. 13 issue 2 s. 84–91.
- Tosi J.S., *Xi Jinping's PLA Reforms and Redefining “Active Defense”*, “Military Review” 2023, September–October, s. 87–101.
- Tow W.T., Stuart D. (red.), *New US Strategy toward Asia. Adapting to the American Pivot*, London–New York: Routledge, 2015.
- Transcript: President Xi Jinping's report to China's 2022 party congress*, <https://asia.nikkei.com> [dostęp: 23.10.2022].
- Wagner Ch., Stanzel A., *Redrawing the Maps in Kashmir. New Geopolitical Realities in the Conflict between China, India, and Pakistan*, ”SPW Comment” 2020 nr 52.
- Wang Yi Introduces the Important Consensus Reached in the Talks between Chinese and Pakistani Foreign Ministers*, 22.05.2022, <http://lagos.china-consulate.gov.cn> [dostęp: 23.12.2023].
- Wilkins T., *A Hub-and-Spokes “Plus” Model of US Alliances in the Indo-Pacific: Towards a New “Networked” Design*, “Asian Affairs” 2022 vol. 53 nr 3 s. 457–480.
- Womack B., *Recentring Pacific Asia. Regional China and World Order*, Cambridge: Cambridge University Press, 2023.
- Woo R., *China, Pakistan navies hold drills days after Russia's historic Andaman exercise*, <https://www.reuters.com> [dostęp: 17.11.2023].
- Yoshimatsu H., *The Indo-Pacific in Japan's Strategy towards India*, “Contemporary Politics” 2018 vol. 25 nr 18 s. 1–19.
- Zeb R., Geopolitics, *The Thucydides Trap, and the China-Pakistan-India Trilateral*, (w:) G. Ali (red.), *Pakistan's Foreign Policy. Contemporary Developments and Dynamics*, New York: Routledge, 2023, s. 128–141.

- Zhang F., *China's Curious Nonchalance Towards the Indo-Pacific*, "Survival" 2019 vol. 61 nr 3 s. 187–212.
- Zhou B., *The string of pearls and the Maritime Silk Road*, "Foreign Policy" 2014, <https://foreignpolicy.com> [dostęp: 22.04.2022].

PAKISTAN W POLITYCE BEZPIECZEŃSTWA CHIN W KONTEKŚCIE AMERYKAŃSKIEJ STRATEGII REGIONU INDO-PACYFIKU

Streszczenie

Celem artykułu jest przeanalizowanie znaczenia Pakistanu jako jednego z wpływowych państw regionu Indo-Pacyfiku dla szeroko pojmowanego bezpieczeństwa Chin w okresie rządów Xi Jinpinga w kontekście amerykańskiej strategii w regionie. Pakistan jest niewątpliwie jednym z uczestników rywalizacji między USA a Chinami. Jego geograficzne położenie ma dla Pekinu znaczenie geostrategiczne i geoeconomiczne. Pakistan odgrywa istotną rolę w procesie redefinicji interesów bezpieczeństwa Chin w regionie Indo-Pacyfiku oraz zwiększa możliwości ich projekcji potęgi. Stosunki Pekinu z Islamabadem napełniają się nową treścią, szczególnie w kontekście formułowania amerykańskiej koncepcji bezpieczeństwa regionalnego, niosącej wyraźnie antychiński charakter. System powiązań sojuszniczych USA w regionie Indo-Pacyfiku opiera się na państwach, których relacje z Chinami są napięte i historycznie obciążone. Wśród tych państw na pierwsze miejsce wysuwają się Indie. W tym kontekście Pakistan służy Chinom jako sojusznik poszerzający możliwości manewru w procesie równoważenia stosunków w regionie.

Słowa kluczowe: Chiny, Pakistan, USA, Indo-Pacyfik, CPEC, Inicjatywa Pasa i Szlaku

PAKISTAN IN CHINA'S SECURITY POLICY IN THE CONTEXT OF THE US INDO-PACIFIC STRATEGY

Abstract

The aim of the article is to analyze the importance of Pakistan, as one of the influential countries of the Indo-Pacific region, for the broadly understood security of China during the rule of Xi Jinping in the context of the American strategy in the region. Pakistan is undoubtedly one of the participants

in the competition between the US and China. Its geographical location is of geostrategic and geoeconomic importance for Beijing. Pakistan plays an important role in the process of redefining China's security interests in the Indo-Pacific region and increases its power projection capabilities. Beijing's relations with Islamabad are filled with new content, especially in the context of formulating the American concept of regional security, which has a clearly anti-Chinese character. The US system of alliance ties in the Indo-Pacific region is based on countries whose relations with China are tense and historically burdened. India ranks first among these countries. In this context, Pakistan serves as an ally to China that expands its room for maneuver in the process of balancing relations in the region.

Keywords: China, Pakistan, US, Indo-Pacific, CPEC, Belt and Road Initiative (BRI)

Cytuj jako: Czarkowska E., *Pakistan w polityce bezpieczeństwa Chin w kontekście amerykańskiej strategii regionu Indo-Pacyfiku*, „Myśl Ekonomiczna i Polityczna” 2023, nr 4(79), s. 166–197. DOI: 10.26399/meip.4(79).2023.32/e.czarkowska

Cite as: Czarkowska E. (2023). 'Pakistan in China's Security Policy in the Context of the US Indo-Pacific Strategy'. *Myśl Ekonomiczna i Polityczna* 4(79), 166–197. DOI: 10.26399/meip.4(79).2023.32/e.czarkowska